

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr 5 (2084) 1998 m. vasario mėn. 10 d.

Eina 42-rus metus.

Melbourne

Nepriklausomybės šventė

Rašo Albinas Pocius

Prieš 80 metų, Vasario 16-tąją dieną Vilniuje, Nepriklausomybės Akto signatarai paskelbė, kad Lietuva nori laisvės ir nepriklausomybės. Tai buvo drąsus tautos veteranų žygis, nes krašte dar siautėjo griežta kaizerinės Vokietijos okupacija.

Visa Lietuva su džiaugsmu sutiko šitą nutarimą, ir tūkstančiai Savanorių Kūrėjų išėjo apginti šitą Nepriklausomybės paskelbimo nutarimą, nes išsipildė per 120 metų išsaugota viltis, kad Lietuva vėl bus laisva. Jų sudėtos aukos išpirkto mums 22 laisvo gyvenimo metus, kad dvasiniai atsigavime, galėtume sutikti Antrojo pasaulinio karo audras ir žiaurią komunistinės Rusijos okupaciją, kuri pareikalavo milijoniškų aukų ant Tėvynės aukuro. Bet viltis vėl atgavė laisvę, išliko gyva, ir jos nesunaikino net šaltas Sibiro ledas.

Išminties ir rašto žinovai sako, kad tauta, kuri neturėjo garbingos praeities, neturės ir didingos ateities. Mūsų tauta turėjo garbingą praeitį ir savo rankų nesusitėpė svetimųjų tautų krauju, bet liejo savo kraują, gindama Nemuno ir Baltijos krantus nuo iš visos Europos suplūdimųjų plėšikų atėjūnų. Lietuva, šimtmečiais kovodama dėl savo egzistencijos, iškiepėjo savo vaikams didžią meilę gimtajai žemei ir nepakaužiamą valią gyventi laisvėje.

Senovės romėnai sakydavo: Salus patriae, Suprema lex - Tėvynės gerovė - aukščiausias įstatymas. Tai ypatingai svarbu prisiminti šios šventės proga, nes nėra svarbesnio įstatymo kaip tautos ir valstybės gerovė. Tas įstatymas išreiškia netik meilę savo gimtajam kraštui, bet nustato ir mūsų gyvenimo tikslą, kad viskas būtų daroma, kas naudinga tėvynės gerovei. Kas naudingai Tėvynei ar savai valstybei, tas naudingai visai žmonijai. Žmoniją sudaro įvairių tautų bendruomenės, ir tų tautų gerovė neša gerbūvį arba pažangą visai žmonijai.

Dirbdami savo tautos gerovei, mes neužsitarome į kokį nors getą, bet per savo tautos gerovę ir kultūrinę pažangą, mes pasidarome vertingi ir visai žmonijai. Mes parodome, kad statydami mūsų tautos gerovę kaip aukščiausią įstatymą, atliekame šventą pareigą netik savo tautai, bet ir visai žmonijai.

Sventosios Lietuvos žemė kuri yra aplaistyta brolių artųjų prakaitų, motinų ašaromis ir laisvės kovotojų krauju, papuošta

Laisvės statula (skulptorius J. Zikaras)

piliakalniams, sukilėlių kalneliams ir partizanų kapais, kaip kokia šventa relikvija stovi prieš mūsų akis, ir tos šventos žemės negali išsižadėti nei vienas doras lietuvis nei ten Tėvynėje, nei čia iševijioje.

Svęsdami Lietuvos Nepriklausomybės šventę, mes turime visi prisiminti, kad Tėvynė, tai žemė kur mūsų tėvų sodybos, kur senelių ir tautos didvyrių kapai. Tėvynė ne vien tik žemė ir gimtoji vieta, bet ir sava tauta, jos žmonės, kurie kraujo ryšiais mums yra artimi, savo praeitimi kalba ir papročiais.

Taip suprantama Tėvynė žmogaus širdžiai yra brangi, kurią kaip tą šventą relikviją reikia mylėti, saugoti ir ginti nuo priešų. Jos negalime mainyti nei į New Yorko dangoraižius, nei į Dausų palmių sodus, nes protėvių

palikimas kaip ta pirmgimystės teisė yra nekeičiama ir neparduodama. Ją galima paveldėti tik iš savo tėvų, o baigiant šią žemišką kelionę palikti ateinančioms kartoms.

Kas pasitraukia iš savo bendruomenės arba išsižada savo tautos, tas sunkiai nusikalsta prieš Dievą ir Lietuvą. Mes matome, kad yra žmonių, kurie paniekinę savo tėvų praeitį ir tautos kankinių mums paliktą jų kovos testamentą, kaip tie Mozės iš Egipto išvestieji Sinajaus dykumoje nusilpdo sau aukso veršį. Pažvelkime į tuos nelaimingus žmones. Jie nėra laimingi, nes jų sąžinė jiems primena, kad negerai padarė, pasitraukdami nuo savo tautos ir bendruomenės. Dievo ranka nepalaimins jų beprasmią gyvenimą, ir jie nekada neturės to vidinio džiaugsmo ir dvasinės ramybės, kurią turi žmogus, kuris

151-oji tautinė psalmė Vasario Sešioliktajai

Vytautas Kasniūnas

Plakė lietuviška širdis Afrikos žemyne,
Europoje, Australijoje,
Amerikoje rankom susikabinę,
Vainikavome tų kraštų
Laisvės vėliavas,
Lietuviškais deimantais
puošėm,
Pagalbos Tau, Vasario
Sešioliktoji, prašėm...

***

Vis prašant, maldaujant
Dangaus Vartų,
Kad būtų atskleistas Tavo,
Vasario Sešioliktoji,
Simtmečiais kurtas didysis
Teisynas,
Žvaigždėmis surašytas Tautos
didvyrių...

***

Tu, Vasario Sešioliktoji, buvai
tas tyruose šaukiantis balsas:
„Taisykite Viešpačiui kelią...“
(Jn 1, 23)
Kai 1918 metais gimei mažo
šviesuolių būrelio pašaukta,
Visos tautos kūno ir dvasios
didvyrių iškovota.

nenutraukia ryšio su savo šeima,
bendruomene ir tauta.

Nepriklausyti savo tautai yra dvasinė ubagystė. Tokių žmonių kultūrinis lygis yra labai žemas. Jie gyvena tik egoistiniu instinktu. Ne materialistinis pasaulis suteikia žmogui laimę, bet dvasinis pasitenkinimas, kad tarnaudamas savo tautai, esi naudingas visai žmonijai.

Siandien Lietuva yra aštuoni metai kaip vėl laisva ir nepriklausoma. Ekonominis gyvenimas Lietuvoje pamažu gerėja, nors jam labai trukdo sovietinės okupacijos metais užaugę bedvasiai žmonės, kurie žiūri tik savo asmeninės naudos.

Politiniai taip pat Lietuvai daug rūpesčio sudaro nuolatinis rusų važinėjimas per Lietuvą į savo Karaliaučiaus koloniją, kuri yra nuo mūsų pavogta Mažoji Lietuva. Tikėkime, kad vieną dieną rusai turės Karaliaučių gražinti Lietuvai, nes jis Potsdamo konferencijoje buvo pavestas tik laikinai Mandataro teisėmis valdyti Sovietų Sąjungai, bet jokiū būdu ne Rusijai.

Niekada nesakykime, kad Lietuva yra maža, o mūsų iševiją dar mažesnė. Mūsų tautos jėga yra ne skaičiuje, bet tarpusavio vienybėje ir kultūrinio darbo pranašume. Nežiūrint koks bebūtų mūsų tautai rytojus, mes niekada neturime nusiminti ir niekam nevalia pasitraukti iš bendro kovos fronto. Jeigu mes visi atliksime savo pareigas mūsų tautai, tai tikrai galime tikėtis, kad Gerasis Dievas palaimins mūsų darbus, ir Lietuvos laisvė bus pilnai užtikrinta nuo visų pavojų.

Trys aukso grandinės Valdžia nauja - tvarka sena

Ramunė Sakalauskaitė

Lietuvos monetų kalykla šiuo metu vykdo skubų užsakymą - kaldina tris aukso grandines.

Jeigu Seimas atsižvelgs į Vyriausybės pasiūlymus, kadenciją baigiantis Prezidentas Algirdas Brazauskas bus apdovanotas aukščiausiais valstybės apdovanojimais - Vytauto Didžiojo ordinu su aukso grandine ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordinu.

Iki šiol Prezidentas A. Brazauskas neturėjo nė vieno Lietuvos valstybės apdovanojimo.

Politikos ekspertai abejoja, ar Vyriausybė Seimui būtų teikusi įstatymo pataisas, jeigu valstybės vadovu būtų išrinktas dabartinis parlamento daugumai nepriimtinas teisininkas Artūras Paulauskas.

Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymo pataisose Seimo nariams buvo pateiktos oficialių Prezidento rinkimų rezultatų paskelbimo išvakarėse. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas tuomet jau buvo įsitikinęs, kad antruoju atkurtos valstybės vadovu taps gamtosaugininkas Valdas Adamkus.

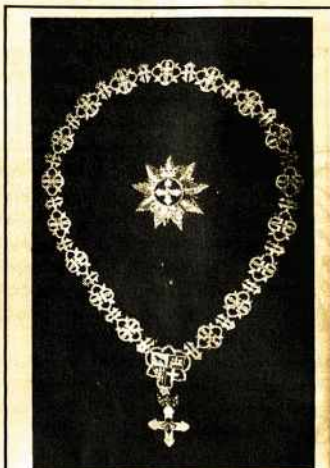
Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymo pataisose siūloma apdovanoti abu Lietuvos prezidentus - dabartinį ir išrinktąjį. Šią nuostatą ketinama taikyti ir būsimiesiems prezidentams.

Tais pačiais aukščiausiais Lietuvos valstybės apdovanojimais siūloma įvertinti ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio nuopelnus.

Jeigu iki Prezidento inauguracijos - vasario 25 dienos Seimas priims Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymo pataisas, Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordinas bus įteiktas A. Brazauskui, V. Adamkui ir V. Landsbergiui. „Nuėinančiam, ateinančiam ir amžinajam“, - išgirdę apie įstatymo pataisas, juokavo kai kurie Seimo nariai.

1991 metų rugsėjo mėnesį Aukščiausioji Taryba priėmė Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymą, kuriuo buvo atkurtas to paties pavadinimo 1930 metų teisės aktas. Tačiau nutarime dėl Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymo taikymo tvarkos iš trisdešimt dviejų apdovanojimų neliko keturiolikos, tarp jų ir aukščiausiąjį.

Iš sąrašo buvo išbraukti Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine, Vytauto Didžiojo antrojo,

Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine. Tokie apdovanojimai gali būti įteikti A. Brazauskui, V. Adamkui ir V. Landsbergiui.

trečiojo, ketvirtojo ir penktojo laipsnių ordinais, Vytauto Didžiojo ordino pirmojo, antrojo ir trečiojo laipsnių medaliai, trijų laipsnių (nuo pirmojo iki trečiojo) Vyčio kryžiai, Šaulių žvaigždė, Lietuvos nepriklausomybės medalis bei Šaulių žvaigždės medalis.

Prieškarinės Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona turėjo net kelis aukščiausius Lietuvos apdovanojimus: Vytauto Didžiojo ordina su aukso grandine, Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordina bei du aukščiausius Vyčio kryžiaus ordinus.

Be A. Smetonos, prieš Antrąjį pasaulinį karą Vytauto Didžiojo ordina su aukso grandine buvo apdovanoti Latvijos vadovai Albinas Kviesis ir Karlis Ulmanis, Suomijos - Petas Svinhufvudas bei Estijos - Konstantinas Paetsas.

Naujojo valstybės vadovo inauguracijos išvakarėse Prezidentūros atstovai kreipėsi į Lietuvos monetų kalyklą. Lietuviškus apdovanojimus, progines, jubilieines ir apyvartines monetas gaminanti įmonė pažadėjo imtis naujo užsakymo - Vytauto Didžiojo ordino su aukso grandine gamybos.

Prieš karą nukaldintą dailininko Jono Burbos sukurtą Vytauto Didžiojo ordina su aukso grandine Lietuvos monetų kalyklai paskolino M. K. Ciurlionio dailės muziejaus darbuotojai. Šis egzempliorius nebuvo niekam įteiktas. Kur saugoma A. Smetonos aukso grandinė, nėra žinoma.

Prieš karą Suomijos prezidentui įteiktą Vytauto Didžiojo ordina su aukso grandine galima pamatyti Helsinkio muziejuje.

Monetų kalyklos meistrai, apžiūrėję aukso grandinę, pagal ją pasigamino visus štampos grandinės

Paskelbus Lietuvai nepriklausomybę, abiejose Atlanto pusėse liejosi džiaugsmas ir pasididžiavimas - štai narsi ir drąsi tauta, vieningai ir su daina stojusi prieš okupanto tankus.

Po tos susipynusių jausmų itamos netrukus reikėjo grįžti į kasdienybę. Iškilė klausimas: i kokią? Naujoji dar nesukurta, senoji lyg jau ir nebebūtų priimtina. Laisvės pajutimas ir džiugino, ir gąsdino. Kąkoks demokratinis savarankiškumas kėlė daugiau neaiškumų negu supratimo. Ne vienas tą savarankiškumą aiškino ne valstybinės nepriklausomybės prasme, bet grynai asmeniškai - kaip atsiradusią progą daugiau sau koks nors susigriebti, nes kas žino koks bus rytojus. Niekas per daug nesistebėjo, kad Gariūnuose pradėjo reikštis pirmosios mafijinės užuomazgos. Senoji valdininkija tvirtai laikėsi savose vietose, nes žinojo, kad kol kas niekas jos negali pakeisti. Tūkstančiai ivairių žinybų darbuotojų, specialistų bei žinovų kaip buvo taip ir liko reikalingi - kasdieniniai gyventojų poreikiai nedingo. Per aštuonerius nepriklausomybės metus jau tris kartus keitėsi viršūnės. Kamienas ir šakos liko tos pačios. Tai tartum tikroji to naujojo gyvenimo valdžia, sovietinis paveldas, su kuria neišvengiamai tenka žmonėms susidurti. Apie ją girdėti daug ivairių pasakojimų. Bet ji - patinka kam ar ne - yra tokia, kokia yra. Pavyzdžiai parodo, kad tenai daugelyje istaigų tebesėdi partinio išdidumo bei atšiaurumo, nemandagūs kiekvienam patarnauti nepasiruošę „dievukai“, prieš kuriuos reikia lankstyti, kurie tave varinėja iš vietos į vietą, gal ir kyšių laukia, ypač iš užjūrio tautiečių, kuriuos neblogai apibūdina vieno tenyksičio tarnautojo pareiškimas: „Jei turi maišą pinigų, palik ji čia ir važiuok sau sveikas“.

Tame posūkyje i naujaji gyvenimą paskubomis buvo išleistas ir pilietybės istatymas, tartum kokiai išankstinei apsaugai, kad i valstybę

nesibrautų nepageidaujami asmenys. Kaip jau buvo ne kartą sakyta, tas istatymas nemaloniai ir neigiamai paveikė visą lietuviškąją išėiviją, stipriai prisidėjusią prie kovos už tėvynės išvadavimą. Dėl piktokos reakcijos tas istatymas vėliau buvo taisytas, durstytas, švelnintas, bet vis tiek išėiviams (ypač kai kurioms jų grupėms) dar likęs nepalankus. Idomiausia tai, kad šiaip jau kituose klausimuose nesutariančios politinės srovės „pilietybės atstatymo“ reikalu lengivau susikalba. Šioje vietoje taip ir ataidi praeities balsai apie i

Vakarų pasitraukusius „hitlerininkus“. Galimas dalykas, kad šis sovietinės propagandos sukurtas įvaizdis dar nėra visiškai išblėšęs ir turi itakos Lietuvos istaigų tarnautojams, susitinkantiems su tėvynėn grįžtančiais tautiečiais. Tačiau antra vertus, grįžtantieji i Lietuvai nuolatiniam apsigyvenimui turėtų suprasti, kad susidurs su kitokios sampratos, kitokio auklėjimo, gal ir kitokių pažiūrų tautiečiais. Todėl tiems, kurie istaigose tikisi matyti kažką panašaus i vakarietišką aplinką ir aptarnavimo būdą, žinoma, tenka nusivilti. Pasitaiko ir labai nemalonių akimirų, kai tėvynėn grįžta daug Lietuvai nusipeinę išėivijos veikėjai, kuriems tas šaltumas lyg tyčia rodomas leidžiant suprasti, kad nedaug ką reikia net ir paties prezidento skirti ivertinimai ir atitinkami apdovanojimai. Tai apgailėtina būklė. Senieji krašto tvarkdariai, kuriems priklausė visų kasdienių reikalų tvarkymas, vargu ar galės kada keistis. Isisenėjusi elgsena tampa būdo bruožu, papročiu, net tam tikru metodu santykiaujant su žmonėmis. Senojo režimo auklėtiniais naujos santvarkos kūrimas kartais gal net pasirodo kaip apskritai nusistovėjusios tvarkos ardymas. O jei dar kritika iš Vakarų - tada atšiaurumas sakyte sako: geriau nesimaišykite.

C.S.
(Iš „Tėviškės Ziburiai“)

detales nukalti.

Aukso grandinė sudaryta iš besikeičiančių didesnių ir mažesnių grandžių, papuoštų Vyčio kryžiaus motyvu. Grandinės galus jungia herbai žemių, kurios priklausė Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei Vytauto Didžiojo valdymo laikais. Vilniaus žemes simbolizuoja Vytis, Smolenską - juoda meška, Trakus - sidabro karys su ietimi, Volynės žemes - kryžius.

Ant grandinės pakabintas baltas, emaliuotais auksiniais krašteliais papuoštas 5 centimetrų dydžio kryžius. Vienoje kryžiaus pusėje - skydo pavidalo ornamentas su didžiųjų Lietuvos kunigaikščių trilype karūna ir sidabrinis į dešinę pusę jojantis Vytis, kitoje - užrašas

„1430-1930“, kryžius su karališkąja karūna, kurią puošia trys brangakmeniai.

Paklaustas, kiek kainuoja Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine, V. Miltakis atsakė: „Trys šimtai gramų sidabro, truputis aukso, cirkonio akmenukai, emalis ir rankų darbas. Metalų kainas galite sužinoti Londono biržoje“.

Ekspertų apskaičiavimu, vieno apdovanojimo kaina turėtų būti apie 15 tūkstančių litų. Juodojoje rinkoje jo kaina gerokai didesnė. Pasak kolekcionierių, apdovanojimo kaina priklausys nuo to, kiek yra jo egzempliorių, iš ko jie pagaminti ir kas buvo ordino kavalerius.

„L.r.“

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Socialdemokratų

partijos pirmininkas A. Sakalas teigia, jog Prezidento rinkimai parodė, kad valdančioji koalicija yra patekusi į didelę krizę. Jis žurnalistams sakė manąs, kad kartu su rinkimais pasibaigė tautos kiršinimo politika ir „naujas Prezidentas dėsis visas pastangas, kad ši politika neatgytų“.

Seimo narys siekė paneigti, jo vertinimu, mitą, jog A. Paulauskas

buvo kairiųjų kandidatas, kadangi jo programa rengė liberalai ir parėmė stambaus verslo atstovai. Jis taip pat nemanė, kad A. Paulauskas pažadino kairiuosius: juos pažadino „Landsbergio baimė“.

Kitas socialdemokratų lyderis, buvęs kandidatas į Prezidentus V. Andriukaitis buvo paklaustas, ar dar kartą sieks Prezidento posto. V. Andriukaitis atsakė teigiamai, jei ir toliau jį rems socialdemokratai.

Vienoj ar kitoj formoj šeima egzistavo dar primityviose bendruomenėse. Ne vieta čia aprašyti šeimos ir jos formų istoriją. Geriau sustoti prie dabartinio meto. Civilizuotam pasauly yra praktikuojama monogamija. Bet ji nėra stabili. Beveik trečdalis porų išsiskiria ir mėgina laimėti su naujais partneriais. Dėl to dažnai nukentčia vaikų auklėjimas ir partnerių ekonominis ir psichinis stovis.

Poros skiriasi, kai neranda kitoje pusėje to, ko tikėjosi prieš apsidedant. Išeitų, kad verta geriau pažinti savo būsimą partnerį prieš susirišant su juos visam gyvenimui. Svarbios yra abiejų pusų fizinės ir dvasinės savybės. Šiandien moteris ar vyras, prieš sukuriant šeimą, turėtų sužinoti, ar antroje pusėje nėra paveldimų ligų, kurios padarytų nelaimingus tėvus ir sergančius vaikučius.

Seima yra žmonijos kūno ląstelė. Svarbu, kad ji būtų fiziniai ir dvasiniai sveika. Didėsnių šeimų vienetas yra tauta, kurią sudaro turi bendrą kalbą, istoriją ir papročius žmonės. Visos didesnės tautos turi savo nepriklausomas valstybes, o šios sudaro pačią žmoniją. Taigi šeimos stabilumas ir darnumas yra visiem svarbus. Priešvestuvinis įkarštis privalo palaiapsniui pereiti į besąlyginę draugystę. Vyras ir žmona turi įgauti visišką pasitikėjimą vienas kitu. Nėra namų be dūmų nei šeimos be nesupratimų. Tik juos privalo skubiai išsiaiškinti, o jei reikia, atleisti.

Seimos tikslas yra išauginti vaikus ir juos paruošti gyvenimui. Vėl dviese yra lengviau pernešti pasitaikiusius sunkumus. Jei kyla abejonė, yra su kuo pasitarti, žinant, kad partnerio nuomonė yra tikrai nešališka ir nuosirdi. Ligoje šeimoje globoja vienas kitą. Vargu surastumėm kitą tokį draugą, kuris tiek pasiaukotų.

Darni šeima, pagrįsta meile ir draugyste, prisideda prie tėvų ir vaikų patenkinimo gyvenimu ir progreso mokslė bei darbe. Abi pusės privalo saugoti šią turta.

Vaikų auklėjimas yra nelengvas uždavinys. Nuo pirmųjų dienų tėvai turi parodyti vaikučiam savo meilę ir kartu skiepti drausmingumą. Nenaudinga leisti vaikams daryti, ką jie nori. Vėl, reikia jiems paaiškinti, kodėl taip ar kitaip elgtis nėra priimta. Kartu reikia įgauti vaikų pasitikėjimą. Jau mokyklos metais naudinga vaikams išsiaiškinti, kad jie mokosi savo ateitį. Būna momentų, kad sūneliui ar dukrai „nepatinka“ sunkesni dalykai, kaip matematika, fizika, chemija ir t.t. Kai kuriose šalyse mokiniams leidžiama pasirinkti, ką jie nori mokytis. Bet universitetai į rimtus fakultetus priima tik tuos, kurie yra kursavę matematiką ir fiziką. Aukštosios mokyklos durys lieka uždarytos tiems, kurie kursavo lengvas materijas. Pataisyti padarytą klaidą būna per vėlu. Tėvų pareiga prižiūrėti jų vaikų mokslo eigą, jiems patarti, ką ir kaip daryti savo laiku.

Neprotinga tikėtis, kad mokykla ne tik duos vaikam studijų pagrindą, bet ir juos išauklės. Priešingai, dažnai mokytojai mėgina primesti mokiniams savo marksistines ar kitas žalingas idėjas. Vaikai linke patikėti mokytojų ar profesorių klaidinimui. Tėvų pareiga laiku išsiaiškinti, kur yra tiesa ir tikrovė.

SEIMA

Rašo Dr. Jonas Kunca M.D.

Blogi draugai mokyklose yra pavojingi. Jie gali jaunuolę ar jaunuolį suvedžioti. Tai yra aktualu dabar, kai mokyklose ir mokslo institucijose nėra drausmės nei tinkamos priežiūros. Sunkiausiai tėvams susidoroti su paaugliais. Tarp 15-18 m. jie nori tapti savarankūs. Tėvų jie nebenori klausyti nei jiems tikėti. Barimas čia mažai padės. Su kantrybe atsiekiam daugiau negu koliojimais. Tinkamos knygos vaikui padeda formuoti savo objektyvių žinių lobyną. Moksleiviai linke pasikliauti savo mokytojų išmintimi, kuri deja yra gana ribota ir dažnai iškraipyta. Gerų knygų ir žurnalų skaitymas duos progą vaikam rasti atsakymus į juos dominančius klausimus. Be to jie supras ir jų mokytojų šališkumą arba net bukaprotiškumą.

Išauklėti ir išmoksinti vaikus yra svarbu jiems, tėvam ir visuomenei. Tai galima padaryti savo laiku, kai tėvai vaikus išlaiko ir prižiūri. Vėliau beveik neįmanoma atitaisyti padarytos klaidos. Si užduotis nėra lengva dėl jaunų žmonių palinkimo klausyti draugų ir mokytojų o ne savo tėvų. Vėl dažnai atsitinka, kad tėvai nesupranta momento svarbos. Jie neretai leidžia vaikučiam mokytis tai, kas jiems daugiau patinka, o ne tai, kas jiems bus reikalinga gyvenime. Tokia vaikų meilė gali sugadinti jauno asmens ateitį.

Seima bus laiminga, jei vyras ir žmona sugebės sukurti besąlyginę tarpusavio draugystę ir jei jiems pavyks duoti vaikam naudingą specialybę ir sugebėjimą savarankiškai galvoti.

Vaikutis gimsta necivilizuotas. Į kokią aplinką jis pateks, toks bus jo išsivystymas, tokia kalba jis kalbės. Palikit baltą vaikutį kinų šeimoj, ir jis išaugs

tikras kinas, nors ir negeltonas.

Už tai, ką išmokome, turime būti dėkingi mūsų tėvam, kurie stengiasi įskiepti jaunai kartai visas dorybes, papročius, elgesio normas. Mūsų pirmoji mokykla yra namuose. Nuo šeimos darnumo ir tėvų apsišvietimo daug priklausys, kaip bus išauklėti vaikai. Dėl to vaikų pareiga būti dėkingais ir rūpintis tėvais, kai jie pasensta ar suserga. Deja modernioj eroj jaunoji karta tos pareigos dažnai neįaučia. Ji skuba palikti namus ir gyventi savystoviai. Savo tėvus modernus jaunimas dažnai prisimena tik per dideles šventes, o ypač, jiems pasimirus, kai tenka pasiskirstyti tėvų paliktą turta.

Toks santykių tarp generacijų atšalimas daro žalą abiem pusėm. Jaunoji kartą manydama, kad viską ji žino geriau, nepasisavina iš tėvų gyvenimo išminties, kurią senoji karta įgavo iš patyrimo. Pasenusiems tėvams skaudu, kad jų vaikai, dėl kurių buvo tiek pasiaukota, dabar juos pamiršo, atstūmė.

Cia verta paminėti, kad gyvenimo patyrimas dažnai išmoko tai, ko negauname nei mokyklose nei universitetuose. Neprotinga yra atvesti viską, kas yra surišta su senąja karta. Yra klaidingas manymas, kad viskas, kas praėjo, nėra nieko vertas. Prieš atmesdami tėvų patarimus ar pamokymus, geriau ramiai pagalvokime, ar jie tikrai yra klaidingi.

Nelengva dviem skirtingom generacijom nuosirdžiai tarp savęs kalbėti. Bet verta to siekti abiejų pusių naudai. Jaunimas būtų protingesnis neskaityti gėrių visko, kas yra nauja, moderniška ir nekreipti dėmesio į senųjų patirtį. Senimui gal irgi reiktų suprasti, jog šių dienų jaunimas su entuziazmu priima naujos eros naujenybes, nežinint kad, kai kurios iš jų yra visai nevertingos ar net žalingos.

Lietuvių tauta nėra didelė. Kad ji išsilaikytų, reikia puoselėti sveikas šeimas, savo kalbą ir papročius.

Prancūzijos katalikai atsiprašinėja žydus

S.m. sausio 6d. Saint-Denis vyskupas Olivier de Berranger perskaitė Prancūzijos katalikų Bažnyčios kaltės pripažinimo aktą už Bažnyčios tyklėjimą, kai prohitlerinis Vyšy režimas persekiojo žydus. „Šiandien prisipažįstame, kad tyklėdami klydome. Prisipažįstame, kad Prancūzijos katalikų Bažnyčia nusikalto, nes neįgyvendino sąžinių auklėtojos misijos, jog drauge su krašto krikščionimis ji yra atsakinga už tai, kad neištisė pagalbos rankos už tai, kad neištisė pagalbą rankos persekiojamiems Prancūzijos žydams tada, kai buvo galima ir kai reikėjo protestuoti, o taip pat gelbėti persekiojamuosius. Bažnyčios nesugebėjimas veikti ir jos atsakomybė žydų tautos atžvilgiu yra Prancūzijos Bažnyčios istorijos dalis. Mes prisipažįstame savo kaltę, meldžiame Dievo atleidimo ir prašome žydų tautos priimti šiuos kaltės pripažinimo žodžius“.

Šį kaltės pripažinimo aktą Saint-Denis vyskupas Olivier de Berranger perskaitė vardu visų Prancūzijos vyskupų, kurių apskrityse buvo žydų koncentracijos lageriai. Žydų persekiojimus Prancūzijoje

prohitlerinė Vyšy vyriausybė pradėjo 1940m. spalio 3-čią dieną, paskelbusi vadinamąjį žydų statutą. Dabar, po maždaug 60 metų, prancūzų katalikų Bažnyčia pripažino, kad anais tamsiais rasišės neapykantos metais vietos Bažnyčios vadovai nepadarė nieko, kad sustabdytų žydų deportavimą iš Drancy į Auschwitzą ir kitus hitlerinius lagerius. Prancūzijos Bažnyčios kaltės aktas buvo perskaitytas prie paminklo deportuotiems žydams Drancy vietovėje prie pat Paryžiaus. Būtent iš čia tūkstančiai žydų buvo išvežti į baisius mirties lagerius. Minėjime dalyvavo Paryžiaus arkivyskupas, kardinolas Jean-Marie Lustiger, kiti Prancūzijos Bažnyčios vadovai, Prancūzijos žydų bendruomenės vadovai. Kaltės pripažinimo akte vyskupas Berranger apgailestavo kai kurių prancūzų vyskupų neveiksmingumą ir tyklėjimą tada, kai buvo grubiai pažeidžiamos žmogaus teisės, kai Bažnyčios tyklėjimu buvo palengvintas kelias žmonių deportacijos.

Prancūzijos žydų bendruomenė nuosirdžiai įvertino drąsaus kaltės pripažinimo akto

Kalba Popiežius

Dievo įsikūnijimu amžinybė įžengė į žmonių laiką. Tai ryškiausiai matome tame trumpame laiko tarpe, kai Jėzus gyveno tarp žmonių. Tas trumpas laiko tarpas yra išties išskirtinis ir nepaprastas. Tai Apreiškimo pilnatvės laikas, kai Amžinasis Dievas prabilo į žmones savo įsikūnijusio Sūnaus žmogišku gyvenimu. Tai Evangelijos laikas, visiems amžiams tapęs krikščionių tikėjimo atramos tašku. Tai galiausiai laikas, kuriuo vienas žmogiškas gyvenimas perkeitė visus žmogiškus gyvenimus.

Tikrai labai pasisekė tiems, kurie gyvendami Jėzaus laikais, galėjo su juo drauge būti, ji matyti ir jo klausytis. Jėzus juos vadina palaimintais: „Palaimintos akys, kurios regi, ką jūs regite. Sakau jums, daugel pranašų ir karalių troško išvyti, ką jūs matote, bet neišvydo, ir išgirsti, ką jūs girdite, bet neišgirdo“ (Lk 10, 23-24). Kaip žinome, daugelis Jėzaus amžininkų, nesuprato kokia didelė garbė jiems buvo suteikta: matė ir girdėjo Mesiją, bet neatpažino jame ilgai lauktojo Išganytojo; bendravo su juo, bet nesuvokė, kad tai jis yra pranašų skelbtas Dievo pateptasis. Netgi patys artimiausi jo bičiuliai, apaštalai, iš pradžių nesuprato, kad jų akivaizdoje pildosi žmonijos išganymo pažadas. „Jau tiek laiko esu su jumis, - sakė Jėzus vienam iš dvylikos, - ir tu, Pilypai, vis dar mažes nepažįsti! Kas yra matęs mane, tas yra matęs Tėvą“ (Jn 14, 9).

Jėzaus žemiškojo gyvenimo laiką Evangelija vadina vestuvių laiku. Tai metas kai reikia džiaugtis ir škelbti džiaugsmą. Pats Jėzus sako: „Argi gali vestuvių svečiai pasninkauti, kol su jais yra jaunikis“ (Mk 2, 10). Tai paprastas ir drauge labai įtaigus palyginimas, primenantis, kad Jėzaus buvimas žemėje yra Dievo meilės žmonijai šventė. Tačiau, tuoj pat Jėzus priduria: „Bet ateis dienos, kai jaunikis bus atimtas, ir tada, tomis dienomis, jie pasninkaus“ (id). Tai aiški užuomina apie Jėzaus laukiančią kanciją. Vestuvių džiaugsmą pakeis mirties liūdesys. Tačiau jis netruks amžinai; jį nugalės nesibaigiantis Priskėlimo džiaugsmas. Jėzus turėjo neišvengiamai susiremti su blogio jėgais ir jį nugalėti, kaip kad vaizdžiai sako apaštalas Jonas savo Evangelijos Prologe: „Sviesa spindi tamsoje, bet tamsa jos neužgožė“ (Jn 1, 5). Taigi Jėzaus gyvenimas žemėje, - baigė Popiežius, buvo Dievo apsilankymo tarp žmonių metas, buvo išganymo išsipildymas. Tai buvo laikas kai Dievas gyvybę susirėmė su nuodėmės mirtimi ir ją nugalėjo.

LRTV

vertę ir reikšmę. „Siuo metu noriu padėkoti Bažnyčiai ir ją paskatinti eiti šiuo keliu siekiant, kad žmonių meilė daugintųsi. Manau, kad tai svarbiausias dalykas, kurio reikia mums visiems“, pasakė Prancūzijos vyriausiasis rabinas Joseph Sitriuk. „Šiandien mums yra ištiesta ranka. Brolybės vardan negalime tuoj pat neištieti savosios“, dar sakė rabinas Sitriuk.

Vatikanio Radijas

Nepriklausomybės kovos ir mūsų narsūs kariai

Savašaugos instinktas glūdi kiekviename gyvame organizme, taigi ir tautoje. Tautoje jis pasireiškia organizuotomis, ginkluotomis pajėgomis.

Norint geriau suprasti ir pažinti ginkluotą pajėgų vaidmenį aprašomuoju Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu, būtų naudinga peržvelgti Lietuvos geopolitinę padėtį.

Tą padėtį vienu sakiniu yra gerai nusakęs prof. Kazys Pakštas: „Lietuva yra šalis, kurioje pavojinga gyventi“. Lietuvos teritorija yra maža, jos ribos, nesaugomos jokių gamtos kliūčių, negausi gyventojais. Iš trijų pusių ją supa žymiai pajėgesni, agresyvesni kaimynai; iš vakarų vokiečiai, iš pietų lenkai, iš rytų rusai. Jie visi turėjo ir tebeturi savo interesų skverbis į Lietuvą ir ją užimti. Aprašomuoju laikotarpiu vokiečiai atsikratė Versalio sutarties jiems uždėtų varžtų, apsiginklavo ir buvo pasiryžę Rusijoje savo tautai užsitikrinti „gyvybinę erdvę“. Tam žygiui vienas patogiasių kelių ėjo per Lietuvą, kurią vokiečiai taip pat numatė kolonizuoti.

Ignoruodami lietuvių tautinį atbudimą, lenkai svajoto atkurti viduramžišką „nuo jūros iki jūros“ Lietuvos ir Lenkijos valstybių uniją ar federaciją, o tuo pačiu užsitikrinti saugų priėjimą prie Baltijos jūros.

Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje subyrėjusi carinė Rusija buvo nuo Baltijos atstumta į rytus, bet nors ir pakeitė savo valstybinę santvarką, rusai neatsisakė nuo senų siekių: priėti prie Baltijos jūros ir toliau į vakarus nukelti savo valstybės sienas, tuo apsaugant nuo galimo priešo puolimo rusų gyvenamą sričių. Šių tikslų siekiant, rusų kelias ėjo per Estiją, Latviją ir Lietuvą.

Tuoju 1-mam Pasauliniam karui pasibaigus, visi šie Lietuvos kaimynai buvo karo nusilpninti ir juo nusivylę, tuo tarpu lietuvių tautoje kilo didžiulis pasiryžimas svetimųjų atsikratyti. Nors silpna, menkai aprūpinta, prityrusių vadų neturinti Lietuvos kariuomenė įstengė didžiąja dalimi apginti atsikuriančios Lietuvos Respublikos teritoriją, nors ir prarasdama sostinę Vilnių ir trečdalį teritorijos kovoje su atsikuriančia Lenkija.

Be ginkluotų pajėgų suorganizavimo ir be jų padėtų kraujo aukų, 1918 metų vasario 16 dienos aktas būtų likęs tik mažai kieno beatsimenama mažos tautos deklaracija, užsilikusi kuriame nors dulketame archyve. Tų pajėgų saugomas 22 metus trukęs nepriklausomo gyvenimo tarpas įgalino Lietuvą dvasiniai bei kultūriniai atgimti ir sustiprėti.

Kariuomenės ir karo veiksmų įvertinimas

Iš Lietuvos priešų ir mūsų karinių jėgų santykių matėme, kad mūsų mažesnei kariuomenei teko kautis su žymiai didesnėmis ir stipresnėmis bolševikų ir bermontininkų jėgomis. Didžiausia mūsų persvara, buvo moralinė jėga. Be jos buvo dar keli kariniai faktai, nulėmę mūsų laimėjimą.

Pirmiausia Lietuva tuo metu kariavo ne su vieninga stipria Rusija, bet su 1-ojo pasaulinio karo ir bolševikų revoliucijos išvarginta ir tuo pačiu metu kovojusia su keliais išoriniais priešais ir net

Rašo Marytė Sidlauskienė

pačioje Rusijoje su stipriomis pačių rusų kontrrevoliucinėmis armijomis. Į Lietuvą atsiųsti bolševikų pulkai ir divizijos buvo taip pat pavargę, be entuziazmo ir blogai vadovaujami. Lietuvoje jie buvo labai plačiai išbrastyti iki smulkių dalių.

Tuo tarpu lietuviai, daugiausia savanoriai, karštai gynė savo tėvų žemę nuo įsiveržėlių, buvo labai gerai ir sumaniai vadovaujami, nebarstė ir nesmulkino savo kariuomenės, bet gražiais manevrais ir sutelktinėmis jėgomis (dažniausiai sustiprintais batalijonais) energingai puldavo išsibarsčiusius rusų karinius dalinius ir visur laimėdavo.

Lietuvai labai vykusiai sugebėjo vienu ir tuo pačiu laiku kariauti ne su visais savo priešais (bolševikais, bermontininkais ir lenkais), bet palikę stiprią karinę prielaidą prieš vieną ar du priešus, visas savo galimas jėgas telkdavo prieš trečiąjį priešą ir tokiu būdu sugebėdavo laimėti. Taip gražiai buvo vadovautos mūsų kovos prieš bolševikus ir bermontininkus per visus 1919 metus.

Vertinant mūsų priešų ir mūsų kariuomenės karo veiksmus 1919 metais, jokių būdų negalima vertinti nei dabartinėmis sąlygomis, nei lyginti su kariniais įvykiais Lietuvoje 1940 metais.

Priešų ir mūsų nuostoliai

Kiekvienas karas reikalauja aukų. Buvo jų ir mūsų ginkluotose kovose su Lietuvos nepriklausomybės priešais.

Pavyzdžiui, vadinamoje Zarasų operacijoje (1919.VIII.25 - 1919.IX.6) lietuvių II-oje brigadoje, kurią tada buvo sudarę 2-as pėst. pulkas ir Marijampolės, Panevėžio ir Joniškėlio atskiri batalijonai, buvo nukauti mūsų 2 karininkai ir 17 kareivių, 5 karininkai ir 1010 kareivis buvo sužeisti, 18 kareivių dingo be žinios (dalis jų pateko į nelaisvę). Apie 1-osios brigados nuostolius tose pačiose kautynėse neteko surinkti žinių, išskiriant tik 1-ąjį pėst. pulką, kuriame buvo nukautas vienas karininkas ir 11 kareivių, ir 9 kareiviai dingo be žinios. Tuo pačiu laiku Vilniaus batalijonas neteko kautynėse net 33 nukautų karių. Cernovkos kaimo (Latvijoje) kapinėse buvo palaidota 30 lietuvių karių, daugiausia iš Panevėžio atskiro batalijono. Ir kitose Latvijos vietose, Subato, Bebrinės, Alūkštos, Sventės ir Gryvos kapinėse yra palaidota Lietuvos kariuomenės karių, gynusių Lietuvą ir Latviją nuo bolševikų.

Turėjome nuostolių ir kautynėse su bermontininkais. 1919m. lapkričio 21d. Radviliškio kautynėse 2-ojo pėst. pulko 1-sis batalijonas neteko 2 nukautų karininkų ir 14 kareivių, o 3 karininkai ir apie 30 kareivių buvo sužeisti. Iš tame batalione buvusių 8 karininkų buvo likę rikiuotėje tik 3. Atskiras Vilniaus batalijonas kovose su bermontininkais neteko 7 užmuštų karių. Pasvalio komendantūros daliniai kovose prie Saločių neteko 2 nukautų ir per 30 sužeistų. Gen. H.A.Nisselio santarvininkų karinė misija apskaičiavo, kad vien tik prie Šiaulių bermontininkai buvo padarę vietiniams gyventojams tokių nuostolių: 33 žmones nužudė, 124 sužeidė, 171 namą sudegino, iš gyventojų atėmė 1324 arklius, 1644 kiaules, 1.252.569 markes pinigų ir daug kitokių daiktų.

Apie bolševikų patirtus nuostolius Lietuvoje knygoje nurodytas tik vienas pavyzdys, būtent: nuo rugpjūčio 25 iki rugsėjo 6d. mūsų kariuomenė paėmė nelaisvės 9 rusus karininkus ir 505 kareivius. Mūsų karo grobis buvo: 1 šarvuotis, 3 kulkosvaidžiai, 1 bombosvaidis, 14 arklių, 1 lauko virtuvė, daug šautuvų, šaudmenų ir telefono laidų.

Saločių kautynėse buvo paimti nelaisvę 138 bermontininkai ir dar 6 kulkosvaidžiai, 9 arkliai, 7 vežimai, 74 šautuvai ir kt. Ypač didelis karo grobis pateko į mūsų kariuomenės rankas Radviliškio kautynėse: 7 patrankos, 1 haubica, 2 priešlėktuvinės artilerijos pabūklai, 10 patrankų pirmagalų - sviedinių dėžių, apie 100 kulkosvaidžių, 10 minosvaidžių, apie 50.000 artilerijos sviedinių, 30 lėktuvų, apie 50.000 lėktuvų bombų, 21 lėktuvų motoras, 50 propelerių, 8 automobiliai, 13 vežimų, 32 arkliai, 5 lauko virtuvės, 1 garvežys, 1 elektros stotis, keli milijonai šovinių, raketų ir daug kitokio karinio turto.

Kiek tose kovose žuvo bolševikų ir bermontininkų karių - nežinoma.

Taikos sutartis

Manevrinio karo kautynės su bolševikais truko iki 1919m. rugsėjo pradžios. Per Dauguvos upę mūsų kariuomenė nesikėlė. Čia frontas sustingo vietoje. Vėliau i čia buvo atsiųstas mūsų 3-čias pėst.pulkas ir dar šiame fronte buvo palikti Joniškėlio ir Ukmergės atskiri batalijonai ir viena artilerijos baterija. Visos kitos mūsų kariuomenės dalys buvo perkeltos į frontą prieš bermontininkus.

1920.VII.12d. Maskvoje buvo pasirašyta Lietuvos-Sovietų Rusijos

taikos sutartis. 1920.VIII.6 ji buvo ratifikuota. Tos sutarties 1-asis straipsnis buvo toks:

Remdamasis Rusijos Federacinės Socialistinės Tarybų Respublikos paskelbtą visų tautų teise laisvai apsispręsti ligi joms visiškai atsiskiriant nuo valstybės, kurios sudėtyje jos yra, Rusija bet atodairų pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą su visomis iš to pripažinimo einančiomis juridinėmis sėkmėmis ir gera valia visiems amžiams atsisako nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių yra turėjusi lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu.

Kad Lietuva buvo kuomet priklausiusi Rusijai, tas faktas neuždeda lietuvių tautai ir jos teritorijai jokių pareigų Rusijos link.

Taikos sutarties 11-uju straipsniu buvo nustatyta siena tarp Lietuvos ir Rusijos, vadinamoji 1920 metų siena, su Vilniumi, ir Vilniaus kraštu. Deja, vėliau Sovietų Sąjunga sulaužė ir tą taikos sutartį kartu su visomis kitomis iškilmingai pasirašytomis sutartimis, ir 1940m. okupavo Lietuvos valstybę.

Potaikos sutarties pasirašymo Lietuva tuoj paleido visus rusus karo belaisvius. Tuo tarpu lietuviai karo belaisviai Sovietų Sąjungoje dar beveik metus buvo laikomi bolševikų koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose.

Bermontininkų avantiūra pasibaigė 1919 metų pabaigoje. Po mūsų karinių laimėjimų prie Radviliškio ir Saulių, santarvininkų karinei misijai (gen. H.A.Nissel) reikalaujančių, karo veiksmams buvo sustabdyti ir paskelbtos paliaubos. Mūsų kariuomenei spaudžiant, bermontininkai turėjo pasitraukti į Vokietiją.

1919 metais įvykusios ginkluotos kovos už Lietuvos nepriklausomybę sudarė vieną iš garbingiausių puslapių Lietuvos valstybės istorijoje. O, paminklas kariams, žuvusiems dėl savo krašto, laisvės, yra tautos šventovė. Senieji ir jaunesni, didieji ir mažieji lanko ji maldingai susimąstę. Nežinomoji kareivio kapas, be vardo ir be pavardės, ir betgi lenkiamės jam, kaip lenkdamas graikai nežinomojo Dievo aukurai. Neregime, bet jaučiame ir tikime, kad yra visumos Kūrėjas, įkvėpęs žmogui gyvybę, ir kad yra idealusis kareivis, paauguojęs savo gyvybę Tėvynės laisvei. Toks aukuras ir toks kapas yra kilniausių idėjų simboliai, arba ženklai, mūsų giliai atjaučiami. Štai kodėl savieji ir svetimieji kloja vainikus prieš įsivaizduoto, bet tikrai esamo kareivio kapą.

(Duomenys paimti iš „Lietuvos Ginkluotos Pajėgos“ - Vytenis Stankus ir iš „Lietuvos Likimo Kelias“ - Stasys Raštakis.)

Nepriklausomybės šventė

Sekmadienį, vasario 15d. 1:30 val. p.p.
Melburno Lietuvių Namuose, įvyks

80 Metų Jubiliejinis Vasario 16-tosios Minėjimas.

Paskaitą skaitys Lietuvos Garbės Konsulas Andrius Žilinskas. Po to seks meninė dalis, kartu su „Dainos Sambūriū“, „Gintaru“ ir Panevėžio folkloriniu ansambliu, „Pynimėlis“. Visi kviečiami dalyvauti.

ALB Melburno Apylinkės Valdyba

Gyvenimas tai galimybė, išnaudok ją. Gyvenimas tai grožis, žavėkis juo. Gyvenimas tai palaiminimas, džiaukis juo. Gyvenimas tai svajonė, paversk ją tikrove. Gyvenimas tai pareiga, atlik ją. Gyvenimas tai pažadas, ištesėk jį. Gyvenimas tai nuotykis, rizikuok. Gyvenimas tai laimė, nusipelnk jos.

V. Adamkus sieks gerų santykių su Rusija

Lietuvos Prezidentu išrinktas Valdas Adamkus, atvykęs į JAV tvarkyti asmeninių reikalų ir padėkoti už paramą Amerikos lietuviams, pažadėjo siekti priartinti Lietuvą prie Vakarų Europos ir kartu palaikyti gerus santykius su Rusija.

71 metų V. Adamkus, imigravęs į Čikagą beveik prieš 50 metų, grįžo į Ameriką pirmą kartą po to, kai buvo išrinktas Lietuvos valstybės vadovu.

Savo namuose Čikagos priemiestyje Hinsdeile V. Adamkus davė interviu naujienų agentūrai AFP. Naujasis Lietuvos vadovas daugiausia kalbėjo apie užsienio politikos tikslus, kurių sieks, kai bus prisaiškintas prezidentu.

„Iš visų jėgų stengsiuos, kad mano šalis taptų lygiateise Europos šeimos nare. Kartu aš noriu palaikyti draugiškus, gerus santykius su Rusija“, - pažymėjo jis.

„Praeitį lieka praeitimi, ir Rusija tampa demokratiškesnė“, - sakė V. Adamkus, kaip pažymi AFP, tvirtas antikomunistas, spaudęs vieną Amerikos administraciją po kitos nepripažinti 1940-ųjų Lietuvos ankesijos. JAV to niekuomet ir nepadare.

Išrinktasis Prezidentas pabrėžė, kad Lietuva ir toliau aktyviai sieks narystės Europos Sąjungoje ir NATO.

Interviu AFP V. Adamkus prisipažino, kad jam malonu sugrįžti į Čikagą ir susitikti su savo draugais bei šeima. Savo 10 dienų vizitą jis apibūdino kaip „iš esmės neoficialų, privatų“ ir sakė atvykęs sutvarkyti asmeninių reikalų, pasiimti kai kurių daiktų, užpildyti mokesčių dokumentus.

Vėliau V. Adamkus ir jo žmona Alma Adamkienė ketina susitikti su Čikagos lietuvių bendruomenės atstovais. Daugelis šios bendruomenės narių palaikė jį per Lietuvos Prezidento rinkimus.

V. Adamkus Amerikoje kalbasi su žurnalistais ir tvarko savo asmeninius reikalus. P. Lileiko nuotr.

„Niekuomet, net drąsiausiose svajonėse, nesitikėjau, kad vieną dieną tapsiu prezidentu“, - prisipažino V. Adamkus, praėjusi birželį po 27 metus trukusios karjeros atsistatydinęs iš JAV aplinkosaugos agentūros (EPA) Vidurio vakarų regiono administratoriaus pareigų.

Amerikos lietuvių tarybos prezidentas Johnas Rackauskas pabrėžė: „JAV valdžios pareigūnai neima kyšių, to nepasakys apie buvusius sovietinės valdžios pareigūnus. Jeigu V. Adamkus nepadarys nieko daugiau, tik sustabdys korupciją, vien jautai bus didžiulis žingsnis Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą link“.

Laikydamas Lietuvos įstatymų, V. Adamkus jau pradėjo JAV pilietybės atsisakymo procedūrą. Tačiau Lietuvos pirmoji pora ketina išlaikyti savo namą Hinsdeile ir lankytis ten, kada jis galės.

Šią savaitę V. Adamkus, 1948-aisiais atvykęs į JAV su penkiais doleriais kišenėje, taip pat planuoja susitikti su Čikagos meru Richard Daley, Ilinojaus valstijos gubernatoriumi Jimu Edgaru ir verslo lyderiais. „L.r.“

LIETUVA IR VATIKANAS

Apaštų Sosto ir Lietuvos santykiai užsimezgė 1922-ais metais lapkričio 10 dieną, kai Sv. Sostas teisiškai pripažino nepriklausomą Lietuvos valstybę. Po dviejų metų - 1925-aisiais, buvęs Vilniaus vyskupas Jurgis Matulaitis buvo paskirtas apaštaliu vizitatoriumi Lietuvai, o 1926-ųjų metų pavasarį buvo įkurta pirmoji Lietuvos bažnytinė provincija. 25-aisiais metais Kaune buvo įsteigta apaštalinė internuncijatura, o tais pačiais metais birželio 22-ąją pirmasis Lietuvos įgaliotasis ministras įteikė Vatikane savo skiriamuosius raštus. Tais pačiais 1927-ais metais rugsėjo 27 dieną buvo pasirašytas Sv. Sosto ir Lietuvos Konkordatas, o po vienerių metų apaštalinė internuncijatura Kaune buvo pakelta į nuncijaturą.

Kai 1940-ais metais Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą ir ją prisijungė, tuometinis nepriklausomos Lietuvos įgaliotasis ministras Vatikane Stasys Girdvainis Apaštalų Sostui įteikė laiszę pabrėžė smurtu įvykdytos Lietuvos inkorporacijos neteisėtumą, paragino Sv. Sostą nepripažinti Lietuvos nepriklausomybės panaikinimo.

Tačiau 40-ųjų metų rugpjūčio 14-ąją Lietuvai pristata nauja valdžia pranešė apaštaliniam nuncijui Kaune arkivyskupui Centoz, jog yra nutraukiami į Sovietų Sąjungą inkorporuotos Lietuvos respublikos diplomatiniai santykiai su Apaštalų Sostu, panaikinama Lietuvos diplomatinė atstovybė Vatikane. Tuometinis Lietuvos užsienio reikalų ministras Krėvė Micevičius Vatikaniui pasiųstame laiške reiškė viltį, kad Sv. Sostas daugiau nebepripažins Lietuvos ministro Vatikane, kuris, kaip buvo pažymėta laiške, atsisakė pripažinti Lietuvoje susidariusią naują padėtį, dėl ko jam buvo atimta Lietuvos pilietybė ir jam buvo uždrausta sugrįžti atgal į tėvynę. Sv. Sostas, aišku, nepriėmė šio naujosios

Lietuvos valdžios reikalavimo, atsisakė pripažinti smurtu įvykdytos Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, leido toliau veikti nepriklausomoms Lietuvos diplomatinei atstovybei Vatikane, kuri liko atidaryta per visą Lietuvos okupacijos penkiasdešimtmetį. Lietuvos įgaliotasis ministras Stasys Girdvainis iki mirties buvo įrašytas į Vatikane akredituotų diplomatų sąrašą, o jam mirus, sąrašė visą laiką figūravo jo įpėdinis - reikalų patikėtinis Stasys Lozoraitis junioras.

Lietuvai išsivadavus iš sovietinės priespaudos, tuoj pat buvo atkurti ir diplomatiniai santykiai su Sv. Sostu. 1991 metų rugsėjo 30 dieną buvo pasirašytas santykių atkūrimo protokolas. Tų pačių metų spalio 30 dieną, Sv. Sostas paskyrė apaštalinį nuncijų arkivyskupą Justo Mullor Garcia. Gi Lietuvos Respublika 1992 metų gegužės mėnesį paskyrė savo atstovą Vatikane - ambasadorių Kazį Lozoraitį. 1992 liepos 11 dieną įteikęs Popiežiui skiriamuosius raštus, ambasadorius Lozoraitis pradėjo savo misiją.

Vatikano Radijas

daugiau nei po 50 metų trukusios emigracijos. 1944 metais, kai Aldona buvo septyneri, o Remigijui - 11 metų, jų šeimos, gelbėdamosi nuo Lietuvą okupavusios sovietų kariuomenės pasitraukė į Vakarų.

Išviamis teko gyventi Vokietijoje, Belgijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Žmona dirbo psichologe, vyras - vadybininku. „Mūsų tėvai buvo ypač dideli patriotai ir auklėjo mus lietuviybės dvasia, - pabrėžė A. Gaškienė. - Amerikoje mes lankėme lietuviškas mokyklas, kūrėme lietuviškas šeimas ir visada svajojome sugrįžti į laisvą Lietuvą“.

A. ir R. Gaškos viename sostinės Gedimino prospekte daugiabučiame name nusipirkto butą ir savo lėšomis iki antro aukšto, kuriame jie gyvena, suremontavo namo laiptinę. Po remonto laiptinę papuošė šilkinės gėlės ir lietuviškos verbos, prie butų durų ir ant sienos atsirado vienodi kilimėliai, laiptinėje sutvisko prabangus šviestuvai.

Prieš šias Kalėdas sutuoktiniai pirmo aukšto vestibulyje pastatė ir papuošė eglutę. Netikėta šventinė staigmena sužadino visus laiptinės gyventojus. Milieškoms po nelaimės padėjo ir daugiau „Lietuvos ryto“ skaitytojų. Padegėlius drabužiais, avalyne, patalyne ir žaislais parėmė vilnietė Zita Zaiceva, jauna vilniečių šeima, agentūra „Visos Lietuvos vaikai“.

„Labiausiai nustebau, kai keletas nepažįstamų žmonių, kurie apie nelaimę sužinojo iš „Lietuvos ryto“, paštu atsiuntė pinigines perlaidas, - sakė daugiavaikė motina. - Alvydas Jasinskas iš Kauno mums paaukojo 1300 litų. Gerasimų šeima iš Vlniaus - 50 litų“.

Pirmi pagalbos ranką padegėliams ištiesė kaimynai, paaukoję drabužių ir apavo, nes daugiavaikė motina, skubiai išvedusi iš degančio namo keturis tą rytą namuose buvusius vaikus, nespėjo jų net apauti.

Aplinkinių kaimų žmonės surinko ir įteikė padegėliams 450 litų. Rajono vartotojų kooperatyvas šeimai po nelaimės atvežė būtiniausių maisto produktų.

„L.r.“

Padegėliams dovanota sodyba

Elvyra Sabalytė

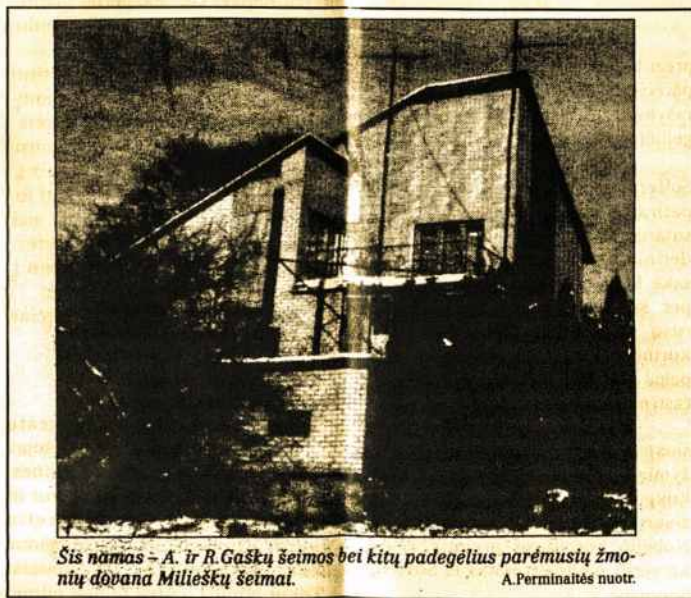
„Lietuvos ryto“ skaitytojai vilniečiai Aldona ir Remigijus Gaškos, prieš trejus metus sugrįžę iš priverstinės emigracijos JAV gyventi į Lietuvą, nutarė nupirkti padegėliams iš Plungės rajono Milieškoms sodybą.

Siomis dienomis baigiami tvarkyti Žemaičių Kalvarijos miestelyje esančios sodybos pirkimo ir pardavimo dokumentai.

Lapkričio 17 dienos „Būste“ rašėme, kad Plungės rajono Žernių kaime sudegė Reginos ir Alfonso Milieškų, auginančių 11 vaikų, gyvenamasis namas. Ugnis pasiglemžė visą šeimos turtą.

„Mūsų parama perkant sodybą - mūsų šeimos kalėdinė dovana gaisre nukentėjusiems ir be pastogės likusiems Milieškoms“, - sakė „Lietuvos ryto“ korespondentei R. Gaška.

Prieš 18 metų statytas dviejų aukštų mūrinis namas kartu su ūkiniais pastatais, stikliniu šiltnamiu ir 18 hektarų žemės kainavo 54 tūkstančius litų. Vilniečių Gašků šeima sodybai ir žemei pirkti paaukojo 48

Šis namas - A. ir R. Gašků šeimos bei kitų padegėlius parėmusių žmonių dovaną Milieškų šeimai. A. Perminaitės nuotr.

tūkstančius litų. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija būstui įsigyti skyrė 5 tūkstančius, Žemaičių Kalvarijos seniūnija - 2 tūkstančius litų.

„Po mus ištikusios nelaimės net sapne nespėjau, jog atsiras

tokių nuostabių žmonių kaip Aldona ir Remigijus Gaškos, - jaudindamasi kalbėjo R. Milieškienė. - Jauciuosi taip, lyg iš naujo pradėčiau gyvenimą“.

Pensinio amžiaus sulaukę A. ir R. Gaškos į Lietuvą sugrįžo

TRUMPAI

Interviu Rusijos televizijai NTV išrinktasis Lietuvos Prezidentas V.Adamkus pareiškė ketinąs plėtoti dabartinius santykius su demokratine Rusija ir vesti su ja derybas dėl bendradarbiavimo.

V.Adamkus pabrėžė, kad remsis dabartinėmis Lietuvos valdžios nuostatomis dėl Rusijos ir tės A.Brazausko pradėtą kursą gerinti abiejų šalių santykius. Jis sakė nelaikąs savęs tautiniu radikalų, visada siekęs supratimo ir konstruktyvaus požiūrio į nacionalines problemas.

Dėl Kaliningrado V.Adamkus sakė, kad visos su juo susijusios problemos turi būti sprendžiamos, remiantis Europos susitarimais, ir jų sureguliuojama galima tešti.

Interviu metu kalbėjęs angliškai, V.Adamkus NTV pademonstravo, kad taip pat moka rusų kalbą.

*****

Seimo pirmininkas, valdančiosios Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovas Vytautas Landsbergis savo namuose susitiko su Lietuvos Prezidentu išrinktu Valdu Adamkumi.

Seimo pirmininko atstovės spaudai pranešime teigiama, kad dvių valandų pokalbyje V.Landsbergis su V.Adamkumi pasikeitė nuomonėmis bei informacija kai kuriais užsienio politikos klausimais. Taip pat aptartos Vyriausybės reorganizavimo galimybės.

Adamkaus rinkimų štabo atstovas sakė, kad tai buvo „grynai asmeninio pobūdžio pokalbis“.

*****

Seimo pirmininkas V.Landsbergis teigia, kad politiniai įvykiai užgožė Lietuvai svarbius kultūrinius renginius, tarp kurių buvo lietuviškos mokyklos 600 metų ir pirmosios lietuviškos knygos metų ir pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakčių paminėjimai. V.Landsbergis žurnalistams priminė, kad pastarajam įvykiui paminėti 1995 metais buvo įkurta komisija, kuriai jau metus jis ir vadovauja.

Pirmosios lietuviškos knygos jubiliejus pirmiausia pažymėtas knygomis, kurių pernai išleista keliolika, tiek pat pasirodys šiomet. Martyno Mažvydo „Katekizmo“ prisiminimui buvo organizuojamos mokslinės konferencijos, parodos, statomi paminklai, isteigtos premijos. Dar deramasi dėl paminklinės lentos pakabinimo Karaliaučiaus universitete ir Ragaineje, kur ilgai gyveno M.Mažvydas.

*****

Belgrade gyvenantis dvylikametis berniukas liko gyvas ir sveikas iškritęs iš 14-ojo aukšto.

Danielis Girgis iškrito iš savo buto balkono, esančio maždaug 40 metrų aukštyje, tačiau prie namo augęs medis sušvelnino kritimą ir padėjo berniukui išvengti ne tik mirties, bet ir rimtesnių traumų.

Berniukas net nesusilaužė nė vieno kaulo, tačiau jam teks praleisti kelias dienas ligoninėje.

*****

Lenkijos sostinės Kultūros ir mokslo rūmuose įvyko antrasis magistrų, burtininkų ir aiškiaregių sąskrydis, kuriame dalyvavo maždaug 70 raganių iš Lenkijos ir užsienio.

Ilgos eilės išsiriakavo prie bioenergoterapeutės iš Kolobžego miesto, kuri savo rankų prisilietimu išlaisvindavo žmonių energiją ir panaikindavo skausmus. Ši pasaluga tekainavo 15 zlotų (maždaug 17 litų).

Sąskrydyje buvo galima nusipirkti miniatūrinių Egipto piramidžių kopijų. Metalinės piramidžių imitacijos, pasak jų kūrėjo, skleidžia galingą energiją. Priklausomai nuo dydžio energetinės piramidės kainavo nuo 10 iki 160 zlotų (nuo 11 iki 180 litų).

Raganiai ir raganos prekiaavo įvairiais amuletais, būrė iš delnų, pranašavo ateitį kortomis.

*****

Lapkričio mėnesį į teritorines darbo biržas kreipėsi 19,9 tūkst. bedarbių. Tai 600 daugiau negu buvo rugsėjį. Apie tai informavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Gruodžio 1 dieną Lietuvos darbo biržoje įregistruota daugiau kaip 112 tūkstančių bedarbių.

Nedarbo lygis šalyje sudarė 6,3 procento (praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu buvo 6,4 procento).

Pasibaigus sezoniniams darbams, biržose užregistruota daugiau kaip 3 tūkstančiai asmenų, atleisti pasibaigus darbo sutarčiai.

Padaugėjo nedirbančių asmenų, siekiančių kompensacijų bei socialiai remtinų šeimų moksleivių maitinimą bendrojo lavinimo mokyklose.

Teritorinės darbo biržose užregistruota 8,8 tūkst. laisvų darbo vietų. Per 10 šių metų mėnesių birža padėjo įsidarbinti 68 tūkst. asmenų, o 49 tūkst. įtraukė į aktyvias gyventojų užimtumo priemones.

*****

Buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas Michailas Gorbačiovas pareiškė esąs pasirengęs išvien su rašytoju Aleksandru Solženicynu gelbėti rusų tautą.

„Aš pasirengęs paremti Solženicyną, pasirengęs su juo pasirašyti kreipimąsi į rusus, raginti sutarti dėl naujo politinių jėgų derinio, siekiant ką nors pakeisti“, - sakė M.Gorbačiovas. Tai jis sakė per šią savaitę Maskvoje vykusią rusų inteligentijos suvažiavimą, kuriuo siekta atgaivinti tradiciją, pagal kurią inteligentų klasė buvo rasti moralinis švyturys visuomenei.

79 metų A.Solženicynas yra šios tradicijos dalis. Jis buvo vienas žymiausių sovietų disidentų, savo knygose užfiksavęs stalinizmo žiaurumus ir 1970 metais laimėjęs Nobelio literatūros premiją, o po ketverių metų ištremtas iš Sovietų Sąjungos.

Po sovietų žlugimo grįžęs į Rusiją, A.Solženicynas prarado didelę dalį savo prestižo. Daug liberalų rusų nuo jo nusisuko dėl jo konservatvių bei nacionalistinių pažiūrų, tuo tarpu konservatoriai jo nemėgsta už karingas

antikomunistines pažiūras.

M.Gorbačiovas šiandien taip pat turi mažai įtakos Rusijoje, nors yra populiarus užsienyje.

*****

Už Adomo Mickevičiaus kūrybos vertimus šių metų Lenkijos PEN klubo premija paskirta poetui Justinui Marcinkevičiui. Tai paaiškėjo, kai Lenkijos PEN klubas paskelbė kasmetines premijas vertėjams.

Vilniaus universiteto Polonistikos katedros vedėjas Algis Kalėda Varšuvos visuomenės atstovus supažindino su Justino Marcinkevičiaus kūryba.

„Į lietuvių kalbą žymiojo lenkų poeto kūrinius vertė apie 60 žmonių, tačiau tik Vincas Mykolaitis-Putinas ir Justinas Marcinkevičius sugebėjo pasiekti toki vertimo meistriškumą, kurį galima lyginti su kūrybos procesu“, - sakė A.Kalėda.

Pats poetas „Lietuvos rytui“ teigė, kad jam minėtoji premija buvusi labai netikėta - Adomo Mickevičiaus vertimai sukurti ir paskelbti beveik prieš dvidešimt metų. Poetas apie apdovanojimą sužinojo tik sulaukęs telefono skambučio, kai jį pakvietė atvykti į Varšuvą.

Beje, išversti A.Mickevičiaus kūriniai dar nereikia proceso pabaigos - poetas teigė, kad turi pluoštą neskelbtų lenkų romantiko baladžių, kurias žada atiduoti Lietuvos literatūrinei spaudai. O dėmesį A.Mickevičiaus kūrybai galima paaiškinti tuo, kad kitamet literatūrija rengiasi švesti 200-ąsias lietuvių kilmės lenkų poeto gimimo metines.

*****

Merkinės (Varėnos rajonas) gyventoja, vežimelyje užmigdžiusi savo keturių mėnesių sūnų, po poros valandų rado jį negyvą.

Skubiai į ligoninę nugabentą kūdikį medikai dar kelias valandas bandė reanimuoti, tačiau atgaivinti jo jau nepavyko. Ekspertai mano, kad kūdikį uždusino ant jo veido atsigulęs katinas.

Motina, atėjusi maitinti kūdikio, ant jo galvos rado miegantį katiną. Numetusi jį šalin, moteris iš pradžių nieko neįtarė ir, paėmusi kūdikį ant rankų, ketino jį nešti į kitą kambarį, bet pastebėjo, kad jo veidukas pablykęs labiau nei įprastai ir vėsios rankytės. Išsigandę tėvai kūdikį nugabeno į ligoninę, bet jau buvo per vėlu.

Uždusęs kūdikis buvo trečias jaunos šeimos vaikas.

*****

Seimo Socialdemokratų frakcijos seniūno pavaduotojas R.Dagys teigia, kad, iš politinės arenos traukiantis A.Brazauskui ir V.Landsbergiui, vieninteliu užsienyje žinomam Lietuvos žmogumi lieka krepšininkas A.Sabonis. „Tokiū būdu Lietuva tampa eiline maža, demokratine valstybe, kuriai reikės save iš naujo pristatyti“, - sakė jis žurnalistams.

R.Dagio įsitikinimu, keičiantis Lietuvos įvaizdžiui pasaulyje, išrinktajam Prezidentui V.Adamkui „teks kurti nuomonę

apie save, pademonstruoti išmintį ir sugebėjimą“. R.Dagys vis dėlto pasidžiaugė, jog Prezidentu tapus V.Adamkui atsirado galimybės rimtam darbui ir diskusijoms be priešpriešos.

*****

Vokietijos prezidentas Romanas Herzogas ir kancleris Helmutas Kohlis pasveikino Lietuvos Prezidento rinkimus laimėjusi Valda Adamkū.

Vokietijos vadovai V.Adamkui nusiuntė atskirus asmeninius laiškus. Juose Vokietijos politikai pabrėžia savo šalies pasirošimą toliau remti Lietuvos pastangas, įgyvendinant reformas, ir jos kelią į Europos ir Atlanto institucijas bei struktūras.

*****

Europos reikalų ministerija pasiūlė Vyriausybei nuo šių metų kovo 29 dienos įvesti Lietuvoje 1-osios laiko juostos laiką, kuris veikia daugelyje didžiųjų Vakarų ir Vidurio Europos šalių. Toks laikas (Grinvičo laikas plus 1 valanda) yra Vokietijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje, Italijoje, Ispanijoje, Austrijoje, Šveicarijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Danijoje, Lenkijoje, Čekijoje.

1-osios (Vidurio Europos) laiko juostos laikas buvo Lietuvoje iki 1940 metų. Per 50 sovietų okupacijos metų Lietuvos laikas buvo sutapatintas su Maskvos, o nuo 1990-ųjų įvestas 2-osios (Rytų Europos) juostos laikas.

2-osios juostos laikas (Grinvičo laikas plus dvi valandos) dabar taip pat veikia Latvijoje, Estijoje, Suomijoje, Baltarusijoje, Ukrainoje, Moldovoje.

Penktadalis Lietuvos teritorijos yra 1-ojoje laiko juostoje, keturi penktadaliai - 2-ojoje. Tačiau, kaip mano Europos reikalų ministerija, 1-osios juostos laiko taikymas Lietuvoje, kaip ir daugelyje didžiųjų Europos valstybių padėtų Lietuvos ir šių šalių atstovams „efektyviau bendradarbiauti, dirbti keliauti bei išvengti nepatogumų ir nesusipratimų, atsirandančių dėl laiko skirtumo“.

*****

Kai kalbama apie šokoladą ir saldumynus, paaiškėja, kad didžiausi pasaulio smaltiziai yra Didžiosios Britanijos gyventojai.

Pasak konditerijos rinkos apžvalginio leidinio, praėjusiais metais Didžiosios Britanijos gyventojai per metus sužiaurodavę maždaug po 16 kilogramų šokolado ir saldinių ir gerokai aplenkė amerikiečius.

Kiekvienas amerikietis 1997-aisiais vidutiniškai suvalgė apie 10 kilogramų, prancūzai - vidutiniškai po 9 kilogramus, o japonai vos įveikė po tris kilogramus saldumynų. Tyrimas rodo, kad žmonės dieną vis daugiau ir dažniau užkandžiauja, be to, atsirado daugybė naujų saldumynų ir šokolado rūšių.

Praėjusiais metais saldumynų pirmą kartą buvo parduota už penkis milijardus svarų sterlingų (32 milijardus litų). Daugiausia jų nupirko moterys ir vaikai.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Mūsų Parapijos Sekmadienio Mokykla naujus mokslo metus pradės vasario 15d. - Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo dieną Lietuvos Namuose Bendruomenės menėje su tėveliais ir vaikais susirinkti 10 val. Mokytojai pakalbės su tėveliais ir paskirstys mokinius į klases, kad ir šių metų mūsų mokykla būtų pilna savo klasėse. Mokyklos pamokos bus kas sekmdienį nuo 9 val. ryto. Mokyklos direktorė Rita Mačiulaitienė.

Geelongo Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas vasario 15d. sekmdienį. Pamaldos Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje 8.30 val. Iš Melbourn atvyks prel. dr. Pr. Dauknys.

Melbourn Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo pamaldos Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje vasario 15d. sekmdienį 11 val. Parapijos choras jau bus sugrįžęs iš atostogų ir giesmės iškilmingai skambės nuo didžiųjų vargonų, kuriais tobulai groja Rita Mačiulaitienė, choro vadovė ir dirigentė Zita Prašmutaitė.

Mūsų ligoniai. Anelė Latvienė jau labai silpna pagal savo amžių. Jos namuose Yarraville kaimynės ateina ją prižiūrėti. Sausio 29d. jai suteikiamas Ligonių Sakramentus. **Juozas Bratiška** gydomas John Fawcner ligoninėje Moreland. Jam suteikiamas Ligonių Sakramentus vasario 1d. Dažnai jį aplanko ir jo žmona Onutė. **Benediktas Beržanskas** jau grįžo iš Box Hill

PRANEŠIMAS

Melbourn Vytenio Šaulių Kuopos valdyba praneša visiems šauliams bei šaulėms vasario mėnesio 15 dieną, sekmdienį bus švenčiama Lietuvos Nepriklausomybės šventė. Visi šauliai uniformuoti ir neuniformuoti maloniai kviečiami dalyvauti bažnyčioje su savo vėliavomis. Visų šaulių dalyvavimas bažnyčioje šventose Mišiose būtinas prisiminti mūsų garbingą Lietuvos Nepriklausomybės šventę. **Saulių Kuopos Valdyba**

Hobarte

Hobarte Vasario 16-tos šventę švęsime šeštadienį, vasario mėn. 14d. 4-tą val. p.p. ponų Sikšnių name, 43 Easton Ave., West Moonah.

Po trumpos programos įvyks dvimetis Bendruomenės susirinkimas su įprasta programa. Pirmadienį, vasario mėn. 16-tą dieną, 11 val. ryto pakelsime Lietuvos trispalvę prie Draugystės Sienos Commonwealth rūmų kieme, Collins ir Murray gatvių sankryžoj. Visus tautiečius, gyvenančius ar besilankančius Tasmanijoje, širdingai prašome apsilankyti abiejuose parengimuose. **ALB Hobarto Apylinkės Valdybas**

ligoninės, namuose jį prižiūri žmona Onutė, bet dar silpnas, slaugomas lovoje. Jam suteikėm šv. Sakramentus vasario 1d. Už jų sveikatą aukojame šv. Mišias.

Už Dr. Algirdą Rahdon laidotuvsė šv. Mišias aukojo Juozas Mikštas, prisimindamas gerą draugą.

Parapijos išlaikymui bendra suma paskirstymais aukojo: \$100 Marcelė Matulionienė, \$60 Halina Statkuvienė, po \$50 Anelė Latvienė, E.R. Pankevičiai; po \$40 K.M. Vaitkus, Pr. Lazutka. Visiems aukojusiems ir kartu prisintusiems „Tėviškės Aida“ prenumeratas, nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknys.

„Tėviškės Aidams“ sausio mėn. 1998m. aukotojų sąrašas

\$160 Mrs. E. Guiga, \$70 J. Seštakauskas, \$60 M. Matulionienė, \$40 I. Narušienė, \$35 B. Grinskis (NZ). Po \$30 J. Jaraminas, A. Kildišas; po \$20 S. Augustavičius, O. Makūnienė, B. Leitonas.

Po \$10 A. Barila, A. Beniulis, A. Jankevičius, J. A. Juragis, P. Kinderis, J. Krutulis, J. Lazdauskienė, J. Medelis, J. Maksimienė, V. Norkus, E. Pankevičius, J. Petraitis, V. Rušienė, V. A. Ročius, A. Sidaras, P. Usienė.

Po \$5 J. Gailius, Mrs. J. O. Každailis, P. Laučius, M. Miliauskienė, S. Tamašauskas.

Nuoširdus ačiū visiems aukotojams. „T.A.“ administracija

Geelongas

Pranešimas

Geelong'o Lietuvos S-gos klubo narių metinis susirinkimas įvyks šių metų vasario 22d. 12 val. Pettitt Park Hall, Beauford Ave., Bell Post Hill.

Darbotvarkėje:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Prezidiumo kvietimas.
3. Balsavimo komisijos sudarymas.
4. Praeitų metų visuotinio susirinkimo protokolo skaitymas.
5. Pranešimai:
  - a) Pirmininko
  - b) Kasininko
  - c) Revizijos Komisijos
6. Pranešimų diskusijos ir veiklos tvirtinimas.
7. Valdybos rinkimai, renkami iš penkių asmenų, iskaitant ir vicepirmininkę moterį reikalams, o Revizijos Komisija renkami iš trijų narių.
8. Klausimai ir sumanymai.
9. Susirinkimo uždarymas.

Kviečiame visus narius atvykti laiku, bet nesurinkus pilnam narių kvorumui, numatytas susirinkimas prasidės 30 min. vėliau ir bus laikomas teisėtu. Po susirinkimo turėsime bendrą kavutę, tik nepamirškite BYO. Nariams pietūs nemokamai.

Iki malonaus pasimatymo 1998 metų metiniame susirinkime. **Geelong'o Lietuvos S-gos klubo valdyba**

Melburne prasideda nauji mokslo metai - trūksta mokinių!

Pernai Melburno liuanistinius kursus sėkmingai baigė keturi mokiniai: Girius Antanaitis, Dalia Didžytė, Daiva Statkutė, Rimas Strunga. Vasario 16-tos proga sužinosime, kuris iš jų geriausiai baigė, kuriam bus įteikta Australijos Lietuvių Fondo premija

Melburno liuanistinių kursų naujieji mokslo metai prasideda š.m. vasario 7d. Jeigu susirinks patenkinamas skaičius mokinių, toliau veiks dvi klasės - abiturios,

vedamos VCE, ir žemesnioji klasė, apimanti visu kitus gimnazijos amžiaus ir vyresnius mokinius. Jeigu nesusirinks, o kol kas dar nėra gana užsirašiusių mokinių, tai vieną klasę uždarys. Tad visi, norintieji šiais metais mokytis lietuvių kalbos, prašomi pirmos pamokos metu prisistatyti Victorian School of Languages, kuri randasi Princes Hill College, Arnold Street, Carlton. Pamokos veikia šeštadienio rytais nuo 9:00 iki 12:20 val.

Mokytoja

Banditų auka tapo populiarius kunigas

Vida Savičiūnaitė

Sausio 17d. vakare Kaune, savo namuose, buvo užpultas ir sumuštas žinomas kunigas, poetas meno vertybių kolekcionierius Ričardas Mikutavičius. Apie tai jis pareiškė policijai parašė tik sausio 19d. ir prašė, kad apie įvykį nebūtų informuojama žiniasklaida.

„Lietuvos ryto“ žurnalistė pavyko trumpai pasikalbėti su R. Mikutavičiumi, kuris gydomas namuose. Šį atsitikimą kunigas pavadino nedidele nelaimė. Jis patvirtino redakcijos žinomą įvykio fabulą, tačiau smulkiau papasakoti apie užpuolimą bei galimas jo priežastis atsisakė.

„Lietuvos ryto“ žiniomis, R. Mikutavičiui grįžus į butą, esantį Laisvės alėjoje, kažkas paskambino į duris. Jas atidaręs kunigas buvo užpultas ir sumuštas. R. Mikutavičius sakė nežinąs, kiek buvo užpuolusių, nes matė tik vieną. Paklaustas, ar įsiveržėliai jį labai nuskriaudė, atsakė: „Likau gyvas“.

„L.r.“

V. Adamkaus pensija

Išrinktasis Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus iš Jungtinių Amerikos Valstijų gaus pensiją, kuri dvigubai viršys jo atlyginimą Lietuvoje. Dienraščio „The Washington Post“ žiniomis, už 29 metų tarnybą JAV administracijoje V. Adamkus gaus maždaug 5000 dolerių pensiją, t.y. apie 20 tūkst. litų.

Lietuvos Prezidento atlyginimas, kuris prilygintas dvylikai vidutinių atlyginimų šalyje, dabar yra apie 11 tūkst. litų (pernai lapkričio mėnesį vidutinis atlyginimas buvo 891 litas). Atsakaičius mokesčius, Prezidentui grynaisiais lieka apie 7

tūkst. litų (1997 metų gruodį - 6985 litai).

V. Adamkus, neseniai Vilniuje paklaustas, ar išsaugos amerikietišką pensiją atsisakęs JAV pilietybės, atsakė, kad šie dalykai nėra susiję. Kita proga jis yra užsiminęs, kad galvos, kaip geriau panaudoti pensiją galbūt net skirs ją labdarai.

„The Washington Post“ apskritai pataria savo skaitytojams dalyvauti rinkliavose dovanai į pensiją išeinančiam bendradarbiui ir įrašyti savo pavardę į atviruką, nes tas pensininkas vieną gražią dieną gali tapti prezidentu.

„L.r.“

TOBIN BROTHERS a better way

Since 1934 Tobin Brothers has provided specialist funeral service to the Melbourne Catholic Community. Today this tradition of service continues at any of our 17 Melbourne Branches.

Head Office:

NORTH MELBOURNE 189 Boundary Road 9328 3999

Member AFDA

RASOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“. Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvyne šaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aidams“.

Skubės padėti motorlaivis „Sakiai“

Tokio modernaus gelbėjimo laivo kol kas neturi kaimyninės Baltijos valstybės.
L. Dambrausko nuotr.

Aušra Pilaitienė

Motorlaivis „Sakiai“ - pirmasis Klaipėdos uosto gelbėjimo laivas. Prie Siaurinio rago prisišvartavusiam laive buvo iškelta valstybės vėliava, jį pašventino jūrų kapelionas B. Talaišis.

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos užsakymu 1987 metais statytą buvusį vidutinį žvejybos seinerį pagal Laivyno inžinerijos instituto projektą rekonstravo akcinė bendrovė „Klaipėdos laivų remontas“. Beveik trejus metus trukę rekonstrukcijos darbai kainavo 8 mln. litų.

Sis laivas prieš 4 metus buvo įsigytas iš bankrutavusios valstybinio žvejybos laivyno įmonės „Jūra“.

50,6 metro ilgio ir 10,5 metro pločio „Sakiai“ pritaikyti gelbėti nelaimę jūroje patyrusius laivus ir žmones, gesinti gaisrus jūroje ir pakrantėse, surinkti išsiliejusius

naftos produktus.

Buvusiuose triumuose įrengta 90 kubinių metrų talpos cisterna, kurioje bus kaupiami užteršti vandenys. 70 kubinių metrų talpykla skirta naftos produktams. Laivas galės plaukti daugiau kaip dešimties mazgų greičiu.

„Sakiuose“ sumontuota moderni palydovinio ryšio aparatūra, jis aprūpintas keturiais 10 vietų gelbėjimo plaukais, pripučiamosiomis valtėmis, kateriu, naftos surinkimo ir išsiurbimo iš skęstančių laivų, kitomis avarinėmis priemonėmis.

Gaisrus galima gesinti, panaudojant putas ar vandenį, jo srovė pasiekia 80 metrų nuo „Sakių“ esančius objektus. Laive sumontuota įranga dirbti po vandeniu.

Laive dirbs 26 žmonės, jie dirbs ištaisą parą dviem pamainomis. Įgulai vadovaus kapitonas Vygantas Naujokas. Laivas budės centrinėje Baltijos jūros dalyje, prireikus padės latviams ir kaliningradiečiams. „L.r.“

PO RINKIMŲ

Lietuva vis dar nepaliauja stebinti pasaulį savo rinkimų rezultatais. Žurnalistai, filosofai ir politikai sulaužė daug iečių bandydami pagrįsti, kodėl rezultatai tokie, o ne kitokie.

Manau, kad galiu iškelti dar vieną versiją.

- Ir per pirmuosius, ir per šiuos Prezidento rinkimus jų baigčiai ypatingos įtakos turėjo moterys, kurios kandidatą į šalies vadovo postą rinkosi... pagal grožį!

Ir šįkart jų nesuviliojo V. Landsbergio patyrimas, R. Pavilionio protas, K. Bobelio turtas. Nepadėjo nė kunigų raginimas. Atrodė, kad buvo renkamas ne tautos vedlys, o meilės objektas, sužadėtinis ar meilužis (žiūrėk tipišką pavyzdį apačioje).

Mano skaičiavimu, tarp lietuvių moterų, balsavusių už A. Paulauską, tokių buvo apie 40 proc. Iš to galima daryti išvadą, kad Lietuva - seksualiai nepatenkintų moterų kraštas. Manau, kad taip ją apibrėžtų psichologai.

Yra apie ką susimąstyti vyrams, partijoms ir būsimiems kandidatams.

Tipiškas pavyzdys

Vyksta M-1 Metų žmogaus rinkimai. Skambina mergina:

- Metų žmogum siūlau Artūrą Paulauską.

- Kodėl?

- Todėl, kad jis labai gražus!

- O kuo jis nusipelnė Lietuvai?

- Na, jis - teisininkas, galės daug nuveikti...

Danielius Lazauskas „L.r.“

REMKIME AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdyba.

Buvusio alkoholiko išpažintis

„Prieš 10 metų aš nežinojau, kaip išspręsti savo alkoholizmo problemą. Tas dramblis augo ir didėjo, jis išsunkė visą šeimą. Vieną kartą žmona pasakė: daugiau nebegaliu, ir mane paliko“, - pasakojo Jorgenas F. Nissenas iš Kopenhagos. Jo knyga „Nematomas dramblis“ buvo pristatyta Vilniuje, Rašytojų klube.

Pagaliau vyriškis susiėmė, pasižiūrėjo tiesai į akis ir sutiko gydytis. Kodėl? „Alkoholis man davė sparnus, bet paskui užtemdė dangų“, - rašo J.F. Nissenas.

Pajutęs, kad žmonėms, turintiems dėl alkoholio problemų, reikia duoti tai, ką jam, kažkada atsidūrusiam gyvenimo aklavietėje, davė kiti, J.F. Nissenas nusprendė parašyti knygą.

„Alkoholizmas yra klatinga, lėtinė, progresuojanti ir potencialiai mirtina liga. Vystydami ją pakerta fizinę bei psichologinę sveikatą, dorovę, visuomeninę padėtį - atima darbą, išardo šeimą, draugystę, nutraukia kitus socialinius ryšius“, - savo knygoje rašo buvęs alkoholikas.

Beveik prieš penkerius metus atsidūręs Vilniuje, J.F. Nissenas

Narkologijos centre susipažino su „keistu gydytoju, dirbančiu keistoje ligoninėje“. Grupę centro darbuotojų nuvyko pas J.F. Nisseną, mokėsi Minesotos programos - ji taikoma gydant nuo alkoholio priklausomus žmones.

„J.F. Nissenas dėka Minesotos programa mūsų centre veikia beveik penkeri metai, ji įgyvendinama ir kituose šalies miestuose, - sakė Vilniaus narkologijos centro vyriausiasis gydytojas Emilis Subata. - Manau, kad Minesotos programa padėjo išsigelbėti šimtams Lietuvos žmonių“.

J.F. Nissenas, pagal profesiją teisininkas, 10 metų nevartoja alkoholio ir jaučiasi esąs pasveikęs. Šiandien jis - turtingas žmogus, privačios konsultavimo alkoholizmo klausimais firmos savininkas.

Pagalbos jį, kreipiasi didžiulės Danijos firmos. J.F. Nissenas butas Kopenhagoje - priešais Lietuvos ambasadą. Jam labai patinka muzika, ypač džiazas.

„Kitą kartą į Lietuvą reikės atsivežti savo triūną“, - vakaro dalyviams sakė svečias.

„L.r.“

200 litų bankotas su klaidomis

Naujajame 200 litų banknote išivėle klaidų: antrosios pusės piešinyje esantis švyturys ir jo aprašas - visai skirtingi dalykai, be to, nupieštoji jūros bangų mūša prieštarauja hidrodinamikos dėsniams.

Banknoto apraše teigiama, kad antroje jo pusėje pavaizduotas Klaipėdos švyturys, pastatytas 1796 metais. Po 1819 metų rekonstrukcijos jo aukštis siekė 29,2 metro, 45 tūkstančių žvakių šviesa apšviestavo iki 35 kilometrų jūros plotą.

Sis švyturys buvo ne tik Klaipėdos simbolis, bet ir reikšmingas akcentas, turistų lankoma vieta. Nustojęs veikti prieš Antrąjį pasaulinį karą Klaipėdos švyturys iki mūsų dienų neišliko.

Iš tikrųjų Klaipėdos švyturys tebestovi Melnragėje, netoli jūros, yra modernizuotas ir veikia. Pernai švyturio 200 metų iškilimėse dalyvavo Prezidentas A. Brazauskas.

Istoriko Jono Tatorio teigimu, ant pietinio ir šiaurinio molų stovėjo nedideli metaliniai ženklai su nuolat degančia šviesa. Jie nurodydavo laivams Klaipėdos uosto vartus. 1884 metais paaukštinto šiaurinio molo gale, kuris ir pavaizduotas

banknote, pastatytas švyturys, kuriame degė raudona šviesa.

Jis buvo nudažytas baltai, todėl klaidiečiai jį vadino baltuoju arba mažuoju švyturiu. Sis nedidelis švyturys karo metais buvo sunaikintas.

Architekto ir buriuotojo Vytauto Šliogerio teigimu, banknoto dailininkas Rytis Valantinas rėmėsi prieš Pirmąjį pasaulinį karą išleistu atviruku, kuriame pavaizduotas baltasis švyturys. Tačiau senajame atvaizde jūros bangos ritasi į krantą, o banknote jos jau plaka nuo Melnragės paplūdimio į molą, ko niekada nebūna.

Be to, kažkada ant molo stovėjęs jūrinis ženklas negalėjo skleisti tokio didelio šviesos pluošto. Švyturio paskirtis - rodyti kelią į uostą laivams, o banknote jis kažkodėl plieskia į Melnragės paplūdimį.

Siems teiginiams pritarė Klaipėdos uosto kapitonas N. Severinčikas, jo pavduotojas A. Lučka, tolimojo plaukiojimo kapitonas J. Lieponius.

Klaipėdiečių teigimu, Lietuvai, pretenduojančiai vadintis rimta jūrine valstybe, tokios klaidos garbės nedaro.

„L.r.“

Kur Prezidentas prisieks

Vasario 16 dieną iškilmingu Seimo posėdžiu, skirtu Vasario 16-osios 80-mečiui paminėti, prasidės neeilinė Seimo sesija.

Si sesija truks praktiškai iki pavasario parlamento sesijos, prasidėsiančios kovo 10 dieną. Tai žurnalistams sakė Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius.

Vasario 19 d. Seimas išklausys tradicinį Prezidento Algirdo Brazausko pranešimą.

A. Kubilius prognozuoja, kad vasario 24-25 dienomis pagrindinis dėmesys bus skiriamas renginiams, susijusiems su išrinktojo Prezidento

Valdo Adamkaus inauguracija.

Iškilmių scenarijus kol kas nėra iki galo aiškus.

„Galbūt Prezidentas bus prisiekintas kažkurioje sostinėje aikštėje. Toks yra ir Prezidento pageidavimas, kad daugiau žmonių galėtų stebėti šią ceremoniją“, - sakė Seimo vicepirmininkas.

Tačiau dėl šio V. Adamkaus pageidavimo iškyla problema, nes Prezidento įstatyme numatyta, kad šalies vadovas prisiekia Seimo posėdyje.

Pagal Konstituciją Lietuvos Prezidentas turi prisiekti Vilniuje, dalyvaujant Seimo nariams. „L.r.“